

**Avgvstini Barbosæ, V. I. D. Lvsitani, Protonotarii
Apostolici, & sacrae Congregationis Indicis Consultoris,
Nvnc Electi Episcopi Vgentini, Tractatvs De Canonicis, Et
Dignitatibvs, Aliisque ...**

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1658

13 Dignitates, & Canonici ad Cathedrales, & Collegiatas Ecclesiis qua
ætate, & qualitate eligendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98570)

ciorum titulos, ex quibus ratione officij spiritualis Clericis competit ius percipiendi redditus Ecclesiasticos iuxta beneficij definitionem, de qua Sebast. Medic. *de definit. p. 2. cap. 16. Hoied. de incompatibil. benef. in prafat. num. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos. 5. in princ. à num. 2.* At verò Præbenda spiritualis accipitur pro iure illo, quod competit Canonico ad percipiendas distributiones, & alios redditus Ecclesiasticos ratione sui Canonicatus, & ita intelligitur *tex. in cap. cum in Ecclesiis, de præbend. lib. 6.* quatenus Præbendam ponit tanquam quid diuersum à beneficio; nam beneficium posuit tanquam genus, Præbendam tanquam speciem quandam qualificatam, quod magis ostenditur ex *tex. in cap. tua 32. de verbor. signif. vbi dubitatur vtrum appellationem beneficij contineatur Præbenda, & responder Pontifex Præbendas, & alia maiora beneficia contineri; sic manifestè sentiens Præbendam esse quandam beneficij speciem ab aliis beneficiorum speciebus distinctam.*

- 25 At cum Canoniam, & Præbendam Canonicis quocunque alio beneficio præstantior sit, & honorabilior, *cap. statutum, in princip. de præbend. lib. 6. Azor. dicta part. 2. lib. 3. cap. 11.*
- 26 *quest. 16. in princip. † ideo in materia odiosa non venit appellatione beneficij, vt resoluunt plures per me citati in tract. de appellatione verborum vtriusque iuris signific. appell. 32.*
- 27 *n. 11 † Nec vbi concedit Pontifex ad petitionem rogantis beneficium, quod vacaret in Cathedrali, comprehenderetur Præbenda Canonialis, secundum Archid. in cap. alienationes 12. q. 2. & in cap. cum non de Sacerdotali, de præbend. lib. 6. Felin. in cap. in nostra, corol. 39. de rescript. Corraf. de benef. p. 1. cap. 5. n. 4. Nicol. Garc. de benef. p. 1. cap. 6. num. 61. Etiam si fiat in litteris specialis mentio de Cathedrali, cap. quamuis, de præbend. in 6. Calderin. conf. 31. eodem tit. Staphil. tit. de modo, & forma impetr. §. circa tertium, num. 6. Selu. de benef. p. 3. q. 12. qual. 2. 1. num. 38. Franc. Marc. decif. 525. q. 1. Flamin. Parif. de resignat. benef. lib. 10. quest. 2. num. 25. Sebast. Cæf. d. disp. 12. §. 6. ex num. 38. vbi numero 42. limitat hoc non procedere in Ecclesia, in qua alia non sunt beneficia, nisi Præbenda.*

- 28 Quæstio est dubia, an impetrans sibi Canonicatum teneatur in impetratione mentionem facere de Præbenda, ita quod si hoc tacitum fuerit, impetratio subreptitia censeatur? Quidam tenent absolute impetrantem non teneri commemorare Præbendam, siue illa distincta sit, siue vnita Canonicatui. Ita Petr. de Anchar. *in reg. accessorium col. 26. num. 14. vers. licet, de regul. iuris in 6.* cuius opinionem refert, & sequitur Dec. *in cap. cum adeo, col. 1. num. 2. de rescr. Selua d. p. 3. q. 13. vers. vi-*

gesima sexta qualitas: qui Canonicatus non potest esse sine Præbenda, licet Præbendatus possit esse sine Canoniam; Ioan. Corraf. in paraph. Sacerdot. cap. 2. num. 9. Francisc. Duaren. de sacris Eccles. min. lib. 2. cap. 8. Borrell. d. tom. 1. tit. 29. num. 7. Alij non pauciores existimant teneri nominare Præbendam, aliàs impetrationem minime carere vicio subreptionis, quia potest esse Canonicatus sine Præbenda, & vice versa Præbenda sine Canonicatu. Ita Rot. decif. 2. vtrum si Canonicus, de præbend. in antiqu. & decif. 33. Quidam habens Canonicatum, de rescript. in nouis, Camill. Borrell. d. tit. 29. num. 17. Rebuff. in concord. tit. de collat. §. 1. verb. Canon. Aloyf. Ricc. p. 6. collect. 2451. firmant in d. cap. cum adeo Panor. in 3. notab. Barbat. col. 3. num. 18. Immol. in 3. notab. Ioan. de Anania num. 1. & Felin. col. 1. qui videntur loqui casu, quo Canonicatus sit distinctus à Præbenda; nam si simul sint annexi (vt in omnibus ferè Hispaniæ Ecclesiis sunt) puto appellatione Canonicatus, & è conuerso venire Præbendam, vt per Bald. conf. 472. in causa Prioris numer. 4. vers. dubitabatur an si quis, lib. 2. Ægid. Bellam. conf. 34. n. 4. & 5. vers. puto quod non, Iacob. de Grass. d. cap. 97. num. 11. Card. Tusch. tom. 2. lit. C. concl. 29. num. 6. vbi num. 13. ex Bald. d. conf. 472. numero 3. lib. 2. subdit appellatione Præbendæ non venire Canonicatum quando vtrumque exprimitur in litteris, nisi in Francia, vbi de consuetudine Canonici appellantur Præbendarij, & citat Ægid. Bellamer. d. conf. 34. numero 7. † Præbenda enim, quæ est annexa Canonicatui, & Canonico dari consuevit, si concessa sit, censetur & Canonicatus concessus non iure accessorij, sed iure connexitatis, Franc. Marc. Delphin. decif. 134. n. 6. vol. 2. Pute decif. 201. lib. 2. Surd. decif. 199. num. 19. Borrell. d. tit. 29. numero 37. vbi num. 38. post Pute. d. decif. 201. numero 2. & 4. ait solam distinctionem Præbendarum, & Canonicatum non probare connexionem, sed esse necesse probare quod tituli vnà cum præbenda sunt spirituales, Aloyf. Ricc. in collect. decif. p. 6. collect. 2451. vers. tertio quod præbenda.

CAPVT XIII.

Dignitates, & Canonici ad Cathedralas, & Collegiatas Ecclesias qua etate, & qualitatibus eligendi?

SUMMARIUM.

1 Laici Canonici institui prohibentur.

- 2 *Canonicatus est beneficium simplex, & non requirit aliquem ordinem nisi tantum primam tonsuram.*
- 3 *Pauperes non sunt de Prebendis Ecclesie Cathedralis providendi, nisi sint litterati Prebende quæ statuto Ecclesiarum debentur nobilibus ad eos Doctores admittuntur, licet nobiles non sint. ibid.*
- 4 *Canonicus Cathedralis Ecclesie qua litterarum scientia præditus esse debeat, ostenditur.*
- 5 *Cantum requisitum scire tenetur in Canonicum promouendus.*
- 6 *Canonicos cogere potest Episcopus ad edificandum cantum Gregorianum, etiam per subtractionem fructuum.*
- 7 *Examinandus non est ab Ordinario super literatura, seu idoneitate scientie provissus per sedem Apostoli. in forma Dignum de Canonicatu, cuius Ordinem requisitum iam habet.*
- 8 *Approbatus ad Dignitatem Ordinem sacrum annexum habentem, examini nihilominus subiiciendus est ad suum Ordinem annexum suscipiendum.*
- 9 *Canonicatus Subdiaconalis in 21. Diaconalis 22. & Sacerdotalis in 24. anno obtineri potest.*
- 10 *Canonicatum obtinens in Ecclesia Cathedrali ante factam Ordinum distributionem in ea saltem ætate oportet esse constitutus, ut infra annum ad Subdiaconatum possit promoueri.*
- 11 *Canonicatus, portiones integre in Cathedrali requirunt attingentiam 21. annorum si non habeant annexum Ordinem Presbyteratus, vel Diaconatus.*
- 12 *Prebendam Presbyteralem vacantem poterit Episcopus conferre illi, qui Diaconalem, seu Subdiaconalem habet, & has illi, qui ætatem habet pro his obtinendis, & Canonicatus natura est attendenda, & non Parochialis ei accessorie, & in perpetuum unita. Prebenda quando dicatur Sacerdotalis remissive. ibid.*
- 13 *Canonici supernumerarii possunt recipi in anno 14. sed adveniente tempore prebende debent esse in ætate integra.*
- 14 *Ætas promouendorum ad Canonicatus Collegiarum Ecclesiarum illa requiritur, quæ ante Concil. Trid. prescribatur, & sic quatuordecim annorum, nec tales tenentur ad aliquem Ordinem sacrum, nisi requiretur per statutum, aut foundationem.*
- 15 *Prouiso in 13. ætatis anno de Canonicatu in Ecclesia Collegiata ubi vigore statuti Ecclesia prouisi ante realem possessionem, & fructuum perceptionem debent expectare per biennium, obstat Concil. sess. 23. cap. 6. de reform.*
- 16 *Portione dimidia in Cathedralibus neque Ordines sacros, neque ætatem ad illos requisitam exigunt.*
- 17 *Canonicas Collegiata quæ curam exercet animarum, quam exigit ætas ostenditur.*
- 18 *Ad Dignitates, quibus cura animarum subest, nullus est promouendus, qui saltem 25. sue ætatis annum non attigerit, & in clericali Ordine versatus doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur.*
- 19 *Ætas incipit à die natiuitatis, non autem à die Baptismi.*
- 20 *Cura iurisdictionalis Dignitati adherens requirit in promouendo ad illam ut saltem 25. sue ætatis annum attingat.*
- 21 *Ætas 25. annorum incceptorum requiritur principali Dignitate Collegiata Ecclesie.*
- 22 *Ad Dignitates, vel Personatus Cathedralium, quibus animarum cura nulla subest, requiritur ætas 22. annorum completorum.*
- 23 *Dignitates Collegiarum Ecclesiarum quam ætatem requirant, ostenditur.*
- 24 *Illegitimi in Canonicos non sunt promouendi.*
- 25 *Dispensare potest Episcopus cum illegitimis ad Canonicatus Ecclesiarum Collegiarum quid autem circa Canonicatus Cathedralium Ecclesiarum ostenditur. num. 26.*
- 27 *Neophyti non prohibentur in Canonicos assumi, si aliàs reperiantur idonei.*
- 28 *Ecclesia in Hispaniis quæ habeant statuta puritatem sanguinis requirementia referuntur.*
- 29 *Statuta aliquarum Ecclesiarum in Hispaniis puritatem sanguinis requirementia non videntur improbanda.*
- 30 *Statuta puritatem sanguinis requirementia in obtinentibus canonicatus, sunt exorbitantia, & pœnalia, ac proinde strictissime interpretanda.*
- 31 *Statutorum rigor ut excluditur, satis est de sanguinis impuritate non constare.*
- 32 *Prouisi in Ecclesiis puritatem sanguinis exigentibus ad effectum, ut admitti possint, non grauantur onere probandi se descendere ex Christianis antiquis, sed Capitulo expienti illor descendere ex origine infecta, incumbit onus probandi.*
- 33 *Natus inter Christianos non grauatur onere probandi se esse natum ex puris Christianis, sed hoc in dubio presumitur.*
- 34 *Purus unusquisque presumitur dum non probatur contrarium.*
- 35 *Parum se probare quis debet quando causa appellationis interposita per prouisum esse deserta, vel quando pro parte Capituli est probata aliqua macula.*
- 36 *Puritas sanguinis probatur per testes depoñentes de publica voce, & fama, & communi hominum existimatione.*

- 37 Fama inconcussa in antiquis plenè probat quando habet originem à fide dignis, & orta est ex iustis, & probabilibus causis.
- 38 Sententia lata inter duos facit ius quod omnes in causa status, & quando agitur de iure reali, veluti de puritate, aut nobilitate, sanguinis.
- 39 Nobilitas, & puritas sanguinis optime probatur quando ostenditur descendentes ab eodem genere, & origine habuisse officia ad qua non nisi nobiles, & puri sanguinis admittuntur.
- 40 Impuritas sanguinis potest probari per testes deponentes de existimatione, fama, & auditu.
- 41 Fama ad probandam impuritatem non aliter recipitur, quam si sit perpetua, & illesa apud omnes, & appareat oriri potuisse ex aliqua probabili causa, quaque contrariis probationibus non debilitetur.
- 42 Fama recens, & præcipue qua post litem contestatam incæpit, non probat impuritatem.
- 43 Testes ad probandam famam impuritatis debent attestari se audivisse à maiori parte populi, prout in negotiis grauibz exigitur.
- 44 Testis super puritate, vel impuritate debet etiam non interrogatus, rationem dicti sui concludentem reddere.
- 45 Impuritatis probatione facta ex parte Capituli, potest nihilominus prouisus contraria probatione probare suam puritatem.
- 46 Puritatis, & impuritatis facta aequali probatione, semper praualeat illa, qua est pro puritate.
- 47 Admissus semel uti purus ad Canonicatum, si illum resignet, potest alium in eadem Ecclesia obtinere absque noua probatione.
- 48 Portugallia in Regno excluduntur à Canonicatibus Cathedralium descendentes ab Hebraeis vsque ad septimam generationem.
- 49 Beneficij Ecclesiastici capaces de iure sunt descendentes ab Hebraeis.
- 50 Constitutio disponens de Canonicatibus non comprehendit quartenarias, & alia inferiora beneficia Cathedralium.
- 51 Dignitates principales in Collegiatis in Regno Portugallie obtinere non possunt descendentes ab Hebraeis.
- 52 Principalis idem significat quod prima.
- 53 Dictio, ipsæque, est personalissima.
- 54 Pluralis loquutio resoluitur in plures singularitates quando dispositio loquitur de pluribus subiectis copulatis, non autem de uno tantum.

- 55 Breuium interpretatio à communi stylo, & usu Curia sumenda est.
- 56 Reg. Cancel. comprehendit tantum primas Dignitates in Collegiatis, non autem inferiores.
- 57 Indultum primariarum precum dum refertur principales in Collegiatis, comprehendit solum primas.
- 58 Reservationes an sint odiosæ, vel potius fauorabiles.
- 59 Statuta excludentia à beneficiis descendentes ab Hebraeis nihil fauoris continent, sed odiosa sunt, & à iure exorbitant.
- 60 Rota à Capitulis consuetam pietatem, & reuerentiam erga litteras Apost. plurimum desiderat.
- 61 Littera in forma Breuis S. D. Clementis VIII. ad Philippum II. Hispaniarum Regem referuntur.

Olicitè cupiens Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 12. providere Dignitatibus, Canonicatibus, & beneficiis Ecclesiasticis Cathedralium, & Collegiatarum Ecclesiarum, ut qui illa obtinent, possint aliis bono exemplo esse, ac virtutibus præluere, voluit personas esse tales, quæ possent suo muneri respondere; ut autem tales essent, requiritur varia quæ ex ordine præposuit, Primum, quoad ætatem, & eruditionem, in vers. Nemo igitur deinceps. Secundum, quoad sacros Ordines, in vers. Neminem esse. Tertium, quoad gradus promotionem, in vers. Hortatur etiam. Quartum, quoad præsentiam & residentiam in Officiis diuinis, & beneficiis, in vers. Præterea. Quintum, quoad habitum, & vestitum ipsorum beneficiorum, necnon quoad formam & modum exercendi Officia diuina in Ecclesiis, in vers. Vestitu in super. Hic de aliquibus agemus, nam de aliis suis in locis magis aptè videbimus. Eligendi igitur sunt Canonici Cathedralis Ecclesiæ qui sint Clerici, nam laici institui Canonici prohibentur, cap. 2. de instit. sicut cuiuslibet alterius Ecclesiastici beneficij incapaces esse probat c. cum adeo de rescript. c. ex litteris, de transact. tradunt Abb. in c. Ioannes num. 7. de cleric. coniug. Syluest. verb. beneficium, il 3. num. 8. Ludouic. Gom. de expectat. num. 89. Gig. de pensionib. quest. 86. numer. 7. & quest. 22. num. 16. Rebuff. in praxi tit. de different. inter rescripta gratia, num. 38. Lambert. de iure patron. parte 1. lib. 2. q. 7. art. 2. numer. 15. Selu. de benefic. parte 3. quest. 6. Azor. institut. moral. parte 2. lib. 6. cap. 2. quest. 5. Perez de Lara de Capellan. & annuer. lib. 2. cap. 5. a numer. 2. Nicol. Garc. de benefic. parte 1. cap. 1. a num. 9. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 42. n. 14. nam

2 Nam ¶ Canonatus est beneficium simplex, Nau. *conf.* 97. numero 5. de *simon. & conf.* 11. de *iniur.* Stephan. Gratian. *discept. forens.* tom. 4. cap. 591. num. 2. & ideo non requirit certum aliquem Ordinem, sed tantum Clericalem tonsuram, Marfil. *Columna d. redd. Eccles.* p. 1. c. 14. n. 19. Boër. *decis.* 171. in *princ.* Mandos. *ad reg.* 18. *Cancel. de atate pro Canonatu* g. 1. num. 4. Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancel. glos.* 5. in *princ.* num. 94. in *fine*, Gratian. *d. cap.* 591. numero 3. Lotter. *de re benef. lib.* 3. *quest.* 5. num. 1. Quid hodie sequendum attenta noua dispositione Concilij Trid. dicemus infra *hoc eod. cap. n. 9. cum seqq.*

3 Pauperes nō sunt de Præbendis Ecclesiæ Cathedralis prouidendi, vt monent Staphil. *de litteris gratia, §. noua forma expectatiuarum* num. 40. & 41. Ludou. Gom. *de expectat.* numero 76. Rebuff. *in praxi benef. tit. de rescriptis in forma communi, & in forma pauperum, numero* 181. Ridiculum enim vulgō foret rudem, & pannosum Clericum Canonicum Ecclesiæ Cathedralis videre, iuxta illud, quod dicit *glos. verb. committantur in cap. statutum, in princip. de rescript. lib.* 6. Staphil. *vbi supra* num. 42. Ludou. Gom. *de expectat.* num. 102. *ad med. vers. ridiculum*: nam cum pauper præsumatur vilis persona, quia paupertas dicitur vilitas, vt probat *tex. in l. 2. vers. quid enim, ibi, & paupertatis detegi utilitatem, C. quando & quibus quarta pars, lib.* 10. *glos. verb. vilium, in auth. de mandatis Principum, §. sit tibi, col. lat.* 3. & Canonatus, vel Præbenda in Ecclesia Cathedrali sit magnus honor, & præeminentia, *c. quamuis, §. quamquam, de præb. lib.* 6. Rot. *decis.* 26. num. 6. *de præben. in nouis, & decis. 2. de filiis Præb. etiam in nouis*; ideo pauper non est de præbendis Ecclesiæ Cathedralis prouidendus, nisi sit litteratus: quia quotidie olim viri inopes litterati ad Prælaturas, & consultorum Principum munera, & ad alias sublimes Dignitates promouebantur, Rebuff. *de priuileg. scholar. priuileg.* 43. Vnde Canonicos Cathedralium Ecclesiarum debere assidue vti vestitu decentiā in Ecclesia quā extra illam, ad maiorem suę Dignitatis splendorem, iubet *Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 21. vers. Vestitu in super, & refert. Stephan. VVeyms ad Constit. 24. ex Iure antiquo desumptas, & per Concil. Trid. speciatim in nouas, constit. 8. in fine pag. 77.*

Aduertas tamen in hac materia quod ad Præbendas, quæ ex statuto Ecclesiarum à Sede Apost. confirmato debentur nobilibus, admittuntur Doctores, licet nobiles non sint, Mehedan. *de priuileg. dec.* 2. Aloyf. Ricc. *part.* 6. *collect.* 2452. *vers. sed queritur*, Camill. Borrel. *in sum. decis. tom.* 2. *tit.* 29. num. 40. & admittitur nobilis ex priuilegio, vt ex *eod. Mohedano resoluit Gutier. pract. lib.* 4. *quest.*

8. num. 11. *vers. & in terminis.* Non dispensat Episcopi cum ignobili, & virtuoso, vt in Canonico admittatur, si statutum est in Ecclesia, quod nemo recipiatur, qui non sit nobilis, Selu. *de benef. p.* 4. *q.* 7. num. 6. & *p.* 5. *q.* 7. n. 13. Perez *l. 1. lit. 1. lib.* 4. *Ordin. col.* 4. quos refert, & sequitur, Alzed. *de præcellent. Episcop. dignit. p.* 2. *cap.* 6. n. 66.

Canonatum aliquem Cathedralis Ecclesiæ, seu in ea Dignitatem non habentem iurisdictionem impetrans, maiori præditus debet esse scientia, quā is, qui simplex, & residentia carens vellet consequi beneficium: exigitur non superior, sed mediocris scientia, vt probat Host. *in cap. 2. sub numer. 7. ver. idoneis, de inst.* Lotter. *de re benef. lib.* 2. *q.* 50. n. 51. tamen debet in litteris ita proficere vt suo consilio possit aliquando Ecclesiam & Episcopum iuuare, nec contingat ad Capitulum duci oues ac boues, vt dicebat Roder. Zamorens. *Episcop. in suo speculo p.* 2. *cap.* 19. cum enim teneatur præter peritiam, & scientiam litterarum ad industriam, & consilium in Capitulo, (nam debet Canonatus vocari ad Capitulum, & Episcopo consulere, nouit, *cap. quanto, de his, quæ fiunt à Pralat.* Valenz. *conf.* 34. n. 48. *tom.* 1. (tenetur habere peritiam, & scientiam, illam saltem, quæ sit necessaria ad eorum munus exequendum, & ad Ordinem, quem Canonatus requirit, exercendum Abb. *in cap. cum in cunctis, in princ. numero* 4. *de elect.* Menoch. *de arbit. casu* 425. n. 25. Monet. *de distribut. quotid. part.* 2. *quest.* 19. *numer.* 37. vnde illum solertiùs examinatores debent interrogare, strictiori que examine cum eo vti; quia beneficium simplex, perpetuam tamen requirens residentiam, comparatur Curato ex Lap. *alleg.* 116. *incip. Hispanus, sub num.* 2. per Doctrinam Innoc. & Ioan. Calder. *in cap. clericos, de cler. non. resid.* Ego ipse *de offic. & potest. Episc. p.* 3. *alleg.* 60. num. 69. ¶ eo maxime, quia in *c. statutum, de rescript.* in 6. habetur causas ab Apost. Sede commitendas inter alios Canonicis Ecclesiæ Cathedralis, & ibi dicit *glos. in verb. Canonicis*, quod pro Dignitate, & loco præsumitur vt quis sit peritus, & ibi Ioan. Andr. & Franc. asserit quod Canonicus Ecclesiæ Cathedralis non possit recusari vt suspectus ratione imperitiæ, quia præsumitur peritus, & non admittitur probatio in contrarium, refert Marc. Anton. Genuens. *in pract. ab. Eccles.* q. 612. *numero* 1. & 3. Tenetur quoque talis in Canonicum promouendus tantum requisitum scire, *Concil. Prouin. Mediol. sub. tit. de distrib. vers. vt diuinis Offic.* Monet. *d. q.* 19. n. 35 & in tantū requiritur, quod ¶ potest Episcopus Canonicos cogere ad ediscendū catū Gregorianū etiam per subtractionē fructuum, vt censuit S. Cong. Concilij in vna Tropien. 9. May 1620.

Qui

8 Qui iam Sacerdos est, & prouisus per Sedem Apost. in forma Dignum, de Canonica-
tu, super litteratura, seu idoneitate scientiæ,
examinandus non est ab Ordinariis: & idem
de quocunque Ordine sacro illi Canonica-
tui requisito. Vnde S. Cong. Concily censuit in
iis, qui Diaconi, vel Subdiaconi, aut Presbyteri
sunt, petuntque admitti in Cathedralis Ecclesia
Canonicatus, qui cum Ordinem sacrum, quem
habent, requirunt, sibi in forma Dignum colla-
tos, opus non esse examine, quod ad explorandam
litteraturam pertinet; eos verò, qui Sacros Or-
dines nondum susceperunt, examinandos esse an
illa habeant adiumenta doctrinæ, quæ ex præ-
scriptio Sacri Concily Trid. necessaria sunt illi
Sacro Ordini, qui Canonici, quem consequi
volunt, erit annexus, refert Nicol. Garc. de
benef. par. 6. cap. 2. numero 234. † Et eadem S.
Cong. respondit cum, qui approbatus est ad Di-
gnitatem Ordinem sacrum annexum habentem,
examine nihilominus subiiciendum esse ad
suum Ordinem suscipiendum tam eius Episco-
pi, qui non contulit Dignitatem, quam eius qui
contulit, nisi tamen statim cum collatione Di-
gnitatis examinatus, & ordinatus fuerit iuxta
prescriptum Concily Triden. sess. 23. de reform.
cap. 5.

9 Ad Canonicatum Ecclesiæ Cathedralis
licet olim quidam septennium completum,
alii decimum quartum annum necessarium
existimauerint, vt per Bellam. decis. 753. Ca-
mill. Borrel. in sum. decis. tom. 1. tit. 29. num. 13.
Franc. Leo. in thesauro fori Eccles. part. 2. c. 28.
de collat. benefic. num. 20. Stephan. Gratian. dis-
cept. forens. tom. 4. cap. 591. num. 4. Aloyf. Ricc.
p. 6. collect. 245. vers. septimo aduerte, Thom.
Valasc. tom. 1. alleg. 7. num. 8. quia tamen ho-
die ex noua dispositione Concily Triden. d.
cap. 12. vers. Neminem, omnes Canonici Ca-
thedralium tenentur habere Ordinem sa-
crum, ideo nulli in tales recipiendi sunt, qui
eo Ordine sacro non sint initiati, quem re-
quirunt, aut in tali ætate, vt infra tempus de Iure,
vel eadem Sancta Synodo (hoc est, annum)
statutum initiari valeant; ergo dum Subdia-
conatum promoueri quis potest in 22. ad
Diaconatum in 23. ad Presbyteratum in 25.
ex eod. Concil. sess. 23. de reform. c. 12. inde fit
quod Canonicatum Subdiaconalem in vige-
simoprimum, Diaconalem in vigesimo secun-
do, & Sacerdotalem in vigesimo quarto anno
obtinere poterit. Ita Flamin. Paris. de resignat.
benef. lib. 4. q. 9. n. 11. Zerol. in praxi Episc. p. 1.
verb. beneficium. §. 2. & 3. Vgo in Episc. p. 1. c. 19.
n. 1. Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 7. c. 6.
n. 26. Sanch. in opuscul. moral. lib. 7. c. 1. dub. 48.
n. 7. Monet. de distrib. quotid. par. 2. q. 19. ex n.
12. Ifid. Moscon. de maiest. milit. Eccles. lib. 1.
p. 1. cap. 15. pag. 297. vers. at alij Zech. de Re-
pub. Ecclesiast. cap. 24. de Canonic. n. 3. vers. se-

cundo. Seraph. decis. 1138. num. 1. Aloyf. Ricc.
in praxi aurea resol. 239. Paul. Laymann. in
Theologia moral. lib. 4. tract. 2. cap. 14. numer. 1.
vers. porro. Squillante de priuileg. cleric. cap. 4.
numer. 65. Garcia in sum. moral. tract. 2. diffi-
9. dub. 4. n. 4. Stephan. Gratian. d. cap. 591. nume-
ro 5. cum seqq. vbi n. 9. subdit sufficere annos
illos ingressos, non verò requiri completos,
& num. 18. aduertit quod habens maiorem æ-
tatem, vel Ordinem, quem requirit Præben-
da, non propterea debet excludi, sed magis
erit admittendus, cum habens maiorem, si-
cut habens maiorem Ordinem non recedit
à maiori, nouissime Steph. VVeyms ad Con-
stit. 24. desumptas ex iure antiquo, & innouatas
per Concil. Trid. constit. 3. num. 23. pag. 34. Quod
etiam ante factam aliquam Ordinum distri-
butionem (de qua sequenti cap. agemus)
agnoscunt Armendar. in addit. ad recop. legum
Nauarra. lib. 1. tit. 20. lib. 1. de ætate numero 6.
& 7. Nicol. Garc. de benefic. part. 7. cap. 4. nu-
mero 29. vbi testatur Sacram Congregat. Con-
cily in vna Algarbien. censuisse quod etiam in Ec-
clesia, vbi non fuit facta distributio sacrorum Or-
dinum, requiritur quod prouisus de Canonicatu
ad minus attingat 22. annum, & quod collatio
facta habenti 20. tantum non valuit, Ego ipse
de officio, & potest. Episc. part. 3. allegat. 60. nu-
mero 70. vbi resoluo † obtinentem Canoni-
catum in Ecclesia Cathedrali non habentem
annexum Ordinem Presbyteratus, vel Dia-
conatus ante factam Ordinum distributio-
nem, in ea saltem ætate oportere esse con-
stitutum, vt intra annum ad Subdiaconatum
posset promoueri; non requiritur ergo Or-
do actu, sed aptitudine, Nau. conf. 45. de tem-
porib. ordin. Sanch. in opuscul. moral. lib. 7. cap. 1.
dub. 48. num. 9. vbi addit quod si Canonicatus
huiusmodi ex speciali statuto exegerit actu
Ordinem, non valeret collatio, nisi actu ha-
beret illum.

Ad Canonicatus igitur, & ad Portiones
integras in Cathedrali requiritur attingentia
21. annorum, vt infra tempus à Iure, & ab eo-
dem S. Concil. statutum possit sacrum Ordi-
nem Subdiaconatus suscipere, scilicet intra
annum, ex Gonzal. ad regul. 8. Cancelli. gloss. 5.
n. 5. & Seraphin. decis. 100. num. 1. vbi quod ad
obtinendum Canonicatum in Cathedrali,
sufficit quod prouisus sit in 21. ætatis anno vi-
gore Concily Trid. & decis. 1338.

Præbendam presbyteralem vacantem po-
terit Episcopus conferre illi, qui Diacono-
nalem, seu Subdiaconalem habet, & illi
qui ætatem habet pro his obtinendis, ex sen-
tentia S. Congregat. resoluit Nicol. Garc.
de benefic. part. 7. cap. 4. num. 26. Quando di-
catur Præbenda Sacerdotalis, vide Rot. de-
cis. 366. num. 2. cum seq. part. 2. recentior. & de-
cis. 421. ead. part. 2. Exprocedere quamuis Can-
onicatui

nicatui huiusmodi vnita esset accessoriè , & in perpetuum Parochialis, cum non illius, sed Canonici natura sit attendenda, referunt decisum Anastaf. Germon. de indultis Cardinalium, verb. quibusvis, num. 6. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. glos. 9. in princip. num. 4. Seraphin. decis. 1138. Nouar. in sing. Iuris Canon. concl. 16. in fin. Campan. d. cap. 6. à num. 20. nouissimè Stephan. V Veyms citato loco. Garc. de benef. part. 7. cap. 4. num. 30. vbi testatur Sacram Congregationem censuisse in hæc verba. Si neque ante, neque post Concil. Tridentinum nullus Ordo sue Diaconalis, sue Presbyterialis Canonici annexus fuit, & Parochialis Ecclesia legitimè, & perpetuè esset Canonici vnita tanquam principali accessorium, attendenda est natura Canonici, non autem Parochialis, & ita sufficit, ut is, cui collatio facta est, sit in ea ætate 20. annorum, que in Canonici collatione requiritur. sic etiam licet Canonici habeat Parochialem Ecclesiam vnitam, cui perpetuus Vicarius præficitur, ætas 25. annorum non requiritur, Fran. Marc. Delphin. decis. 1004. quem refert Aloyf. Ricc. p. 6. collect. 2451. vers. quid tamen.

13 An autem eadem ætas exigatur in Canonici supernumerariis, qui in aliquibus Ecclesiis ex priuilegio Apostolico solum participat de distributionibus quotidianis, & nullam obtinent Præbendam, sed ad primò vacaturam iuxta eorum provisionem admittuntur? Quæstio difficilis, sed proposita in S. Cong. in vna Venafren. sub die 13. Martij 1603. fuit resolutum quòd tempore receptionis dicti Canonici possunt admitti in anno 14. sed adueniente tempore præben. debent esse in ætate integra, ut supra.

14 Circa ætatem verò promouendorum ad Canonici Collegiarum Ecclesiarum nihil innouauit Conc. Trid. sed id relictum est intra terminos, qui ante dictum Concil. Trid. præscripti sunt, ut censuit Sacra eiusdem Concil. Congregatio, sicut attestantur Gonzal. d. glos. 5. num. 92. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 5. num. 21. pag. 330. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 735. in 1. edit. alias res. sol. 512. num. 3. in fine in 2. edit. & nouissimè par. 4. eiusdem praxis res. sol. 57. num. 2. Armen. dar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib. 1. tit. 20. l. 1. de ætate. n. 8. Steph. Gratian. d. tom. 4. c. 591. n. 10. & c. 482. n. 10. nouissimè Steph. V Veyms citato loco, Squillante d. c. 4. n. 64. Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha in commet. ad c. 2. n. 2. dist. 78. Ego ipse d. par. 3. alleg. 60. n. 71. At cum ante Conc. Trident. Iure cemmuni ad Canonici Collegiarum Ecclesiarum non requireretur Ordo sacer, sed solum clericalis Ordo, Abb. in col. 2. in fine, vers. nota ibi n. 5. Anch. n. 3. Butt. n. 7. de instit. Mandos. conf. 20. n. 1. Steph. Gratian. d. tom. 4. cap. 482. n. 1. itaut sufficeret prima Tonsura, etià si Collegiata esset Barbof. de Canonici. & Dignitatibus.

in signis, ex eodem Gratiano ibidem n. 12. Ad eundemq; Canonici eodè Iure cõmunis attento ætas 14. annorum exigeretur, 2. super inordinato, iuncta glos. verb. pueri, de præb. Igitur dictum Ordinem, & ætatem 24. annorum hodie sufficere in his Canonici resolutione Rebuff. in praxi tit. de dispens. ætatis n. 2. Piafec. citato loco, Monet. de distribut. quotid. p. 2. q. 19. n. 14. Squillante d. cap. 4. n. 64. Galet. in margarita casuum Conscient. verb. Canonici 3. pag. 29. me citato in hoc loco nouissimè Marchin. de Sacram. Ordinis p. 5. tract. 1. cap. 2. n. 19. Franc. Leo d. p. 2. c. 18. num. 20. in fine, Gonzal. d. glos. 5. in princip. n. 6. Steph. Gratian. d. cap. 591. n. 12. Zerol. in praxi p. 1. verb. Canonici §. 9. Aloyf. Ricc. in d. sua praxi aurea res. sol. 239. n. 2. vbi id intelligit si huiusmodi Canonici Ecclesiarum Collegiarum ex statuto, vel consuetudine nullum requirant sacrum Ordinem, aliàs enim deberent de illis prouidendi esse constituti in illis sacris Ordinibus, quos requirunt ipsi Canonici, vel in ea ætate quòd infra tempus à Iure statutum possint ad illos promoueri id est, infra annum, prout supra diximus circa Canonici Cathedralium Ecclesiarum: de quo etiam nouissimè Steph. V Veyms citato loco, Franc. Leo d. p. 2. c. 18. n. 22. dum ait quòd quando Canonici in Ecclesia Collegiata habet annexum Ordinem sacrum. tunc desideratur illa ætas, quàm idem Ordo requirit, Zerol. d. verb. Canonici §. 6. Steph. Gratian. d. c. 482. n. 13. & d. c. 591. n. 13. dum dicit quòd si per statutum, seu consuetudinem legitimè introductam, aut per fundationem esset dispositum quòd talis Canonici debeat habere ætatem viginti annorum completam, vel maiorem, tunc esset seruandū quod in eis disponitur. Quod in tantum verum est, ut si collatio fieret minori de tali Canonici Ecclesie Collegiata habente annexum Ordinem sacrum, erit nulla, quia tunc de eo iudicatur sicut de Canonici, & Dignitatibus in Cathedrali, Pute. det. 338. alias 330. n. 3. & 4. lib. 1. Hinc aduertit idem Gratian. d. c. 482. n. 18. quòd receptio facta de Canonico nouo, qui iurauit seruare statuta, debet intelligi saluo tenore litterarum, propter quas recipitur, vnde si in eis continetur quòd non teneatur ordinari, nō tenebitur etiam si statua per eum iurata aliud velint; quia tã ipse prouisus, quàm illum recipientes intelliguntur se limitasse secundum litteras, dummodo tamen tempore, quo iurauit, non fuerint lecta, aut specificata statuta, seu consuetudines, stante enim ista specificatione videtur iurans renuntiasse gratiæ, & per iusiurandum fuit factum validum statutum, quod eius respectu erat inualidū, cum aliud esset si fuisset iuratum in genere absque eo quòd sint specificè lecta dicta statuta, hoc enim casu non censetur renuntiasse gratiæ.

E

Vnde

15 † Vnde *Sacra Congr. Concilij* sub die 14. Augusti 1586. censuit prout in decimotertio atatis anno de *Canonicatu in Ecclesia Collegiata*, ubi vigore *statuti Ecclesie* prout ante *realem possessionem*, & fructuum perceptionem debet expectare per biennium, obstat decretum *Concil. sess. 23. c. 6. de reform.* Ita *Nicol. Garc. d. p. 7. c. 4. n. 13.*

16 Ex his patet quid dicendum de Portionibus in eisdem Collegiatis Ecclesiis & dimidiis portionibus in Cathedralibus; cum *Trid. Cōcil. in d. c. 12.* solū loquatur de *Canonicatibus*, & Portionibus Cathedraliū; Quinimō cum eius verba exprimāt Portiones in Cathedralibus, non debent extendi ad dimidias Portiones in eisdem Cathedralibus, in quibus propterea neque Ordines sacros requiri, neque atatem per *Concil.* requisitam ad illos Ordines necessariam esse tenuerunt *Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glos. in princip. num. 93. & Campan. d. cap. 6. num. 28. Stephan. Gratian. d. tom. 4. cap. 482. num. 12. in fine.*

17 Quid si *Canonicatus*, aut aliud quodpiam beneficium, siue hebdomada sit in Collegiata Ecclesia, quæ curam exerceret animarum, quam exigit atatem? Sub distinctione quæstio sic est resoluenda? aut agimus de Collegiata, in qua penes vnum Canonicum perpetuò residet animarum cura, seu penes duos dimidiis Præbendatos (vt in nostra insigni Collegiata *Vimaranensi*) & tunc nullus alius præter istos cogitur in ætate annorum 25. esse tēpore impetrationis, iuxta *tex. in cap. cum in cunctis, §. inferiora, de elect.* *Campan. d. cap. 6. num. 30. in princ.* Aut mensuram duo ex hebdomadariis eliguntur à reliquis, vt curæ animarum vacent, & licet talis cura non pertineat ad singulos Canonicos, Collegiatæ, sed ad Collegium, seu Capitulū, vnicam personam Rectoris representans, *Pute. decis. 282. lib. 1. in correctis, Gonzal. d. glos. 6. num. 71. Rot. decis. 126. num. 8. p. 1. recentior.* ita quod ipsorum quilibet dici Curatus nequeat, *Mandos. conf. 20. num. 8. & 9. Campa. d. num. 30. post med.* attamen in proposito casu arbitror quod annis 25. non minor sit habilis ad hanc curam: nam actu illam exercet, tametsi habitu penes totum Collegium illa resideat, vt tenere videtur *Campan. loco proxime citato.*

18 Ad Dignitates, nempe Decanatum, Archidiaconatum, & alias, quibus cura animarum subest, nullus est promouendus, qui saltē 25. suæ ætatis annum non attigerit, & in clericali Origine versatus doctrina ad suū munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur. Ita colligitur ex *cap. cum in cunctis, de elect. & ex c. licet Canon. eod. tit. lib. 6. ex Concil. Trid. d. cap. 12. in princ. & probant Massob. in sua praxi habendi concursus, requis. 10. dub. 11. num. 24. secundum Roma-*

*nam impress. Nouar. in singular. Iuris Canon. conclus. 14. Squillante de priuileg. cleric. cap. 4. num. 72. Campan. d. cap. 6. num. 22. nouissimè Balth. de Angelis ad auth. Diaconissam, c. de Episcop. & cleric. num. 4. pag. 52. Lotter de re benefic. lib. 1. q. 49. num. 23. & 24. Ego iple in collect. ad d. c. cum in cunctis, §. inferiora n. 30. & censuit Sacra Congr. Concil. in Cottonien, 4. Decemb. 1627. † ubi fuit decisum atatem 25. annorum inceptorum requiri ad obtinendam Dignitatem, cui subest animarum cura, ac etiam fuit resolutum atatem incipere à die natiuitatis, non autem à die baptismi. Quod procedit quamuis cura iurisdictionalis sit, vt per *Nau. conf. 42. de atate, & qual. in utraque edit. Sayr. in floribus decis. sub eod. tit. decis. 4.**

Vnde ad Dignitatem principalem in Collegiata † requiri atatem 25. annorum inceptorum, cum regulariter habeat curam animarum in foro interiori, vel exteriori, resoluit *Nic. Garc. de benefic. p. 7. c. 4. n. 65.* Intellige lupradicta si principaliter cura subest, non verbō ibi accessorie Parochialis vnita sit Dignitatis quia tunc non ætas ad Curatum requisita, sed quæ ad Dignitatem idonea, erit quoque in hoc de quo agimus casu sufficiens, vt referunt *decisum Galet. in margarita casuum conficient. verb. Parochus, §. 6. Campan. d. c. 6. n. 22. vers. id tamen.*

Ad cæteras verò Dignitates, vel Personatus, quibus animarum cura nulla subest, Clericos alioquin idoneos, & 22. annis nō minores esse asciscendos statuit idem *Conc. Trid. d. c. 12. vers. ad cæteras, & referunt per me citati d. alleg. 60. n. 65. quibus addo Massobr. d. requis. 10. dub. 11. n. 24. Nouar. in singul. Canon. conclus. 15. Squillante de priuileg. cleric. cap. 4. n. 74. Qui quidem 22. anni ad Dignitates requisiti debent esse completi, vt resoluunt *Nau. conf. 4. de atate & qual. in utraque edit. Sayr. in floribus decis. sub illo tit. decis. 4. Mandos. in tractat. de atate minor. cap. 5. n. 10. Lessi. de iustit. lib. 2. cap. 34. n. 108. ubi dicit illam formulam, vt non sit minor viginti duobus annis, insinuare annos 22. debere esse completos, Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 591. n. 9. Nicol. Garc. de benefic. part. 7. cap. 4. num. 70. Armendar. in addit. ad recap. legum Nauaræ, lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, n. 2. Squillante d. cap. 4. numer. 75. Massobr. d. requis. 10. dub. 13. Nouar. d. tit. conclus. 14. num. 2. Ego iple d. alleg. 60. num. 66. Et ideò *S. Congreg. Concil. sub die 20. Septembris 1631. censuit Dignitatem in Ecclesia Cathedrali non habentem animarum curam non posse conferri, nisi qui habuerit 22. annos completos, & Episcopum non posse dispensare.***

Contra *Emman. Sà in aphorismis, verb. beneficium, n. 31. Zerol. in praxi Episcopali, part. 1. verb. beneficia, §. 1. vers. ad Dignitates. Henr. riq.*

riq. in sum. lib. 14. cap. 10. §. in fine, Azor. instit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 5. quest. 2. in fine, existimantes dictos 22. annos sufficere inceptoros, & non requiri completos.

23 Supradicta absque dubio procedunt in Dignitatibus Ecclesiarum Cathedralium: quoad alias verò in Collegiatis Ecclesiis existentes requisita ætatis remanere in dispositione Iuris communis resolvunt, decisumque referunt Gonzal. ad. reg. 8. Cancel. gloss. 9. num. 92. Piafec. in praxi Episc. parte 2. cap. 5. num. 21. pag. 330. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 735. n. 1. edit. alias resol. §. 12. num. 2. in fine, in 2. edit. & in praxi aurea resol. 239. num. 2. Nouar. d. conclus. 15. num. 2. Squillante d. cap. 4. num. 76. Fr. Emman. quest. regul. tom. 1. quest. 11. art. 2. & in addit. ad Bullam Composit. num. 4. vbi refert Christophorum Vellam Archiepiscopum Burgensem contulisse Dignitatem Scholasticæ Collegiæ Ecclesiæ de Aguillar del Campo, cuidam Scholari, qui non habebat maiorem ætatem 17. annorum, & cum hūgaretur super hoc fuisse iudicatum collationem esse Canonicam, & iuridicam, refero ego ipse d. alleg. 60. num. 67.

Contra Nicol. Garc. d. p. 7. cap. 4. num. 59. & 62. cum seqq. & Armandar. d. l. 7. de Episcopis num. 2. existimantes, decisumque referentes prædictos 22. annos, qui desiderantur ad Dignitates in Cathedralibus, requiri etiam ad eas, quæ sunt in Collegiatis.

24 Illegitimi in Canonicos non sunt promouendi, illi enim sine Papæ, vel Episcopi dispensatione nullum beneficium Ecclesiasticum habere possunt, iuxta gloss communiter receptam in cap. fin. de filiis presbyt. vt per Nau. cons. 6. num. 1. cod. tit. Quod in Canonicis non Regularibus est indubitabile, in Regularibus autem Ecclesiæ Cathedralis non videtur ita certum quin aliquam non patiatur difficultatem; nam qui tenent Canonicatum in Cathedrali esse Dignitatem saltem largè, videntur sentire illegitimum Regularem non posse ad illum promoueri absque dispensatione, per tex. in cap. 1. de filiis Presbyt. & quæ ibi notauimus à num. 3. iunctis iis, quæ tradit nouissimè F. Hier. Roder. in compen. quest. Reg. resol. 52. num. 47.

25 Cum his illegitimis ad Canonicatus Ecclesiæ Collegiæ etiam insignis, dipensat Episcopus, Bellet. disquis. cleric. p. 1. tit. de discip. cleric. §. 3. n. 27. Nicol. Garc. de benef. par. 7. c. 2. n. 69. Anton. Fabric. in praxi benef. tit. de beneficiis Cathedral. n. 8. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. c. 591. n. 16. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Canonica §. 3. Squillante d. cap. 4. n. 56. Ego ipse de offic. & potest. Episc. per. 2. alleg. 45. num. 20. Prout etiam dispensat ad dimidias Portiones, seu inferiora beneficia Ecclesiæ Cathedralis, Flamin. Paris. de resign. benef. lib. Barbof. de Canonic. & Dignitatib.

2. q. 1. num. 117. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloss. 6. num. 98. & seqq. Gratian. d. cap. 591. num. 17. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 69. Bellet. d. §. 3. num. 26. Ratio est, quia tam Canonicatus in Collegiatis, quam dimidiæ Portiones, & huiusmodi inferiora beneficia in Cathedralibus non habent sibi annexum Ordinem sacrum, nec illius ætatem requirunt, vt probauit d. alleg. 45. num. 21. & 24.

Tota autem difficultas est, an Episcopus possit dispensare cum illegitimis ad obtinendos Canonicatus in Cathedralibus? Vna sententia negatiuam tenet partem, quam expressè sequuntur Ioan. Monach. in cap. 1. n. 7. de filiis Presbyt. in 6. Rebuff. in praxi tit. de dispen. super defectu natal. num. 10. & seqq. Zerol. in praxi Episc. parte 1. verb. Canonica §. 3. Anton. Fabric. vbi supra, Zerol. d. p. 1. verb. Canonica §. 3. Altera sententia affirmat, eamque tucntur gloss. verb. beneficium in d. cap. 1. Gemin. ibi num. 6. Anchar. num. 1. Domin. num. 7. & Franch. num. 6. Selu. de beneficio. par. 3. q. 61. in fine, Nau. cons. 3. num. 4. de atate, & qualit. in antiq. & cons. 4. de filiis Presbyt. in nouis, Azor. instit. moral. parte 2. lib. 6. cap. 3. quest. 11. Campan. in diuers. Iuris Canon. rub. 11. cap. 13. num. 81. Ego verò nec vni, nec alteri opinioni absolute adharendum esse sentio, sed existimo primum habere locum de Iure nouiori Concilij Trid. sess. 24. de reform. cap. 12. quo attento omnes Canonicatus Ecclesiæ, Cathedralis requirunt aliquem ex sacris Ordinibus, facta illorum distributione, ad quos cum non possit Episcopus cum illegitimis dispensare sequitur quod etiam non poterit ad beneficia, quæ sibi illos habent annexos: at secundam sententiam procedere de iure antiquo, & vbi nulla facta sit Ordinum distributio. Ita merito intelligunt, & distinguunt Maior. de irregul. lib. 1. cap. 8. num. 11. Zerol. d. p. 1. verb. Canonica §. 3. Henriq. in sum. lib. 14. cap. 8. §. 10. ad fin. Sayr. de censur. lib. 6. cap. 11. numero 13. Auil. in simili tractat. p. 7. disput. 3. dub. 6. notab. 3. Lessi. de Instit. lib. 2. cap. 34. num. 86. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 85. Squillante d. cap. 4. numer. 52. cum seqq.

Neophyti verò non prohibentur in Canonicos assumi, si aliàs reperiantur idonei, vt probat tex. in c. eam te, de rescript. quod cum loquatur de Ecclesia Tornacen. satis probat hoc procedere etiam in Ecclesia nobili, cum Ecclesia illa Belgio sit pluribus nominibus insignis, & qualificata, vt aliàs considerauit de offic. & potest. Episcopi p. 1. tit. 2. gloss. 17. num. 27. & ad hoc propositum de ea meminit Fr. Hieron. à Cruce in defensione statutorum & nobilitatis Hispaniæ lib. 2. cap. 8. pag. 194. col. 2. idem probat cap. ad decorem 5. de instit. ibi, Mandamus quatenus moueatis eundem vt veros lit-

teratos, & alios idoneos undecumque originem duxerint in prædictis Ecclesiis & maxime in maiori, instituere non postponat, &c. & paulò inferius rationem præstat Pontifex, ibi, non attendens quod in omni gente qui facit iustitiam, acceptus est Deo, &c. Vnde Abb. ex illo tex. vnum notabile sic colligit. *Vltimò nota quòd Deus non habet homines alicuius nationis chariores, sed in omni natione, qui facit iustitiam, est acceptus.* Ideò ita docent Marquard. de Iudæis p. 3. cap. 5. num. 7. & seqq. Reuerendiss. D. Anton Ricciul. in tract. de Neophytis cap. 4. num. 2. Tales enim ad Fidem conuersi sunt honorandi propter adeptam sacri Baptismatis dignitatem, & non vituperandi, vt latè probant Montalu. l. 2. glöf. torna-diso, tit. 3. lib. 4. fori, Suar. tom. 1. commun. opin. lib. 1. tit. 16. num. 17. pag. 212. Vaneg. parte 1. tit. de las differentias de libros, lib. 3. del officio y uso de la razón cap. 9. pap. 122. latè D. Cutelli in codice legum Sicularum cap. 63. nota 73. ad leges Federici pag. 211. cum seqq. quia non est distinctio Iudæi, & Græci, nam idem Dominus omnium diues in omnes, qui inuocant illum, Apost. ad Rom. cap. 10. *Omnes nos in vnum corpus baptizati sumus, siue Iudæi, siue Gentiles, &c.* Idem i. ad Corinth. 12. & in omnes nationes gratia Spiritus sancti effusa est. Actor. 10. in fine. Vnde S. Ambros. epist. ad Roman. ad finem cap. 3. sic ait. *Tam enim Gentiles, quàm Iudæos non aliter, quàm credentes iustificauit, quia enim omnium vnus est Deus, vna ratione omnes iustificauit. Quid enim prodest carnis circumcisio, aut quid obest præputium, quando Dignitatem & meritum non facit nisi fides.*

²⁸ In Ecclesiis tamen Toleranis, Genen. Corduben. Pacen. Oxomen. Legionen. & Oueten. extant statuta à Sede Apost. confirmata, quòd in eis Canonici, & Portionarij vbi fuerint, debeant esse descendentes à Christianis antiquis, nulla Hebræorum, Saracenorum, aut Hæreticorum labe infectis, quæ in causa sunt, vt passim Rota Romana super puritate sanguinis admittendorum ad illarum Ecclesiarum Canonicatus, & Portiones defatigetur infamiae perpetuentur in familiis, pax & tranquillitas Reip. perturbetur, odia crescant, & grauius diffidia inter vtrumque populum, ita vt qui veteres habentur Christiani, minus se credant nouis, & isti difficilius in Catholica puritate solidentur, optimè hæc omnia expressit D. Mar. Cutelli d. nota 73. num. 14. ibi, *his enim odia fouentur ac occulte amulorum insidie nutriuntur, quæ cum honorem maximum ingenui hominis locum officiant, exitiales, ac irreconciliabiles esse experiuntur, &c.*

²⁹ Verùm hoc non statutorum huiusmodi, sed hominum, quorum natura ad malum semper prona est, vitio accidit: nam Somnorum Pontificum mens, & intentio

in illis cõfirmandis sancta fuit, propter honorem Cathedralium huiusmodi conseruandum, tum quia ij à tali radice, & genere perfecti non benè conueniunt cum aliis in motibus, gratoque conuictu; nec huiusmodi statuta videntur improbanda, cum non generaliter constituent differentiam generis, nec præcipiant simpliciter quòd neophyti, & descendentes ab eis non possint obtinere beneficium, id enim non erat admittendum; sed prohibent ne possint illa obtinere in his particularibus Ecclesiis, quo casu prohibitio potest aliqua ratione fulciri, nempe vel quia Ecclesia sit valde celebris, & hoc si vsurpar in signum suæ nobilitatis; vel quia præcipiens quòd in aliqua Ecclesia non possint beneficiari nisi descendentes ab antiquis Christianis, & quòd repellantur descendentes à neophytis, non est eos excludere, sed promouendos qualificare, & prouisionem neophytorum restringere, & hac ratione probati huiusmodi statuta concludit Anton. Ricciul. in tract. de neophytis cap. 6. num. 7. & me citato in hoc loco latè & doctè D. Ioann. Escobar in suo omnibus numeris absolutissimo tract. de puritate, & nobilit. probanda p. 1. q. 12. per tot. & præcipue à num. 54. Circa quorum statutorum intellectum plura sunt notanda, quæ passim discuti solent, vbi hac de re tractate oportet.

Et primò illa exorbitantia esse, & pœnalia,³⁰ ac proinde strictissime interpretanda, quia auferunt prædictis à Iudæis originem trahentibus habilitatem, quæ aliàs eis competeret de Iure communi in cap. eam te, de rescript. & notauit Rot. in Vlixbonen. quartenaria 13. Ianuarij 1624. coram Reuerendiss. D. neo Coccino Decano? & tum multò magis, quia ista pœna illis infligitur propter delicta aliorum, cap. non debet, & ibi glöf. de regul. iuris in 6. cum concordantiis ibidem per me adductis; & ideò sic docent Abb. num. 7. Felin. num. 12. Rip. num. 29. vers. vltimò noto, in d. cap. eam te, Valenz. conf. 90. num. 201. cum seqq. & conf. 91. num. 37. & 76. Gironda de priuil. explic. num. 144. Perez de Lara Capellan. lib. 2. cap. 4. num. 39. 40. & 41. Cardin. Mantie. decis. 307. num. 1. vbi loquens de statuto Toletano, dicit illud esse odiosum, & contra Ius commune, & ideò strictissime interpretandum, Ricciul. d. tract. de neophytis cap. 7. num. 1. & 2. Rot. in Colimbrien. Canoniciatus 13. Iunij 1616. coram bonæ mem. Cardin. Sacrato, & 5. Decembris eiusdem anni, coram Cardin. Verospio me citato in hoc loco Escobar. de puritate, & nobilit. probanda p. 1. q. 3. §. 1. à princ. vbi ad plura infert, Theod. de Rubeis singular. Rota. p. 6. obseru. 14. circa statuta Eccles. Tolet. §. 2. pag. 602.

Secundò est notandum, vt earundem Ecclesiarum

clisiarum statutorum rigor excludatur, fat esse de sanguinis impuritate non constare, si- cut pluries resoluit Rot. *decis.* 163. *num.* 31. *par. 1. recentior.* & *decis.* 182. *n. 4. ead. par. 1.* & *decis.* 186. *n. 1.* & *2. par. 1. diuersor.* Mantic. *decis.* 274. *num.* 1. & coram 5. mem. Gregor. XV. *decis.* 498. *n. 1.* & *decis.* 455. *n. 2. vbi late* Beltramin. *n. 15.* & nouissime in *Legionen. pu- ritatis sanguinis* 26. *Majj* 1531. coram R.P. D. Queipo, nunc Episcopo Pampilonen. *sta- tim in princ.* eandem opinionem tenent Valenzuel. *conf.* 90. *num.* 55. & 70. Castil. *controuerf. iuris tom. 6. lib. 5. p. 2. cap. 123. nu- mer. 17.* Quicquid dicant Perez de Lara de *annuers.* & *capell. lib. 2. cap. 4. numero 38.* Ceuall. *commun. contra commun. q. 900. num. 110. cum multis seqq.* nouissime post aliquas huius tract. impressiones Escobar de *puritate* & *nobil. proban. p. 2. q. 8. §. 2. à n. 59.* Nemo enim præsumitur ortus ex infecta radice, seu ex proba & ingenua progenie. Gutier. *lib. 3. practic. q. 14. num. 3.* Azeuel. *ad rub. tit. 2. num. 163. lib. 6. noue Recop. Pelaez de maior. p. 1. q. 51. num. 24.* Rot. *decis.* 146. *num. 1. p. 5. recent.* Ratio est, quia huiusmodi statuta disponunt quod repellantur impuri, unde quando non constat aliquem esse impurum, neque purum, casus est omisus, & remanet in dispositione Iuris communis, *l. commodissime. ff. de liber. & postlib.* & in his terminis notauit Ricciul. *d. cap. 7. à num. 3.*

32 Tertiò est notandum prouisos in huiusmo- di Ecclesiis ad effectum, vi admittuntur, non grauari onere probandi se descendere ex Christianis antiquis, sed Capitulo excipienti illos descendere ex origine infecta incumbere onus probandi. Ratio est, quia huiusmodi statuta non imponunt prouisis necessitatem probandi suam puritatem, & sic illa remanet in dispositione Iuris *d. l. commodissime*, ac proinde nec à nobis grauari debent ad illam probandam, *l. illum, §. optimam. C. de collat.*

33 Surd. *decis.* 271. *num. 9.* † De Iure enim nemo natus inter Christianos grauatur onere pro- bandi se esse natum ex puris Christianis, sed hoc in dubio præsumitur, *cap. veniens, in fi- ne, de presbyt. non baptiz.* vbi Card. *num. 6.* Anchar. *num. 6.* Butr. *num. 5.* & Abb. *num. 1.* Ceuall. *commun. q. 900. num. 95.* Ricciul. *de iure personar. in tract. de Neophytis cap. 7. num. 9.* & 33. *in fin.* nouissime me citato in hoc loco Escobar de *puritate*, & *nobil. pro- banda, p. 1. q. 8. §. 2. num. 18.* nam ortus in re- gionibus Christianorum purus præsumitur, *glos. in cap. Presbyteris 68. dist. nouissime Rota p. 5. recent. decis. 202. numer. 1.* † & vnus- quisq; purus præsumitur dum non probatur contrarium, *ad l. ab ea parte. ff. de probat.* Escobar *d. p. 1. q. 892. num. 57.* Mantic. *decis.* 274. *num. 1.* Rot. *decis.* 182. *num. 4. p. 1. recent.* & Barbof. de *Canonic. & Dignitatib.*

in Bracharen. Archidiaconatus 12. *Majj* 1623. coram Reuerendiss. D. meo Coccino Deca- no. Et puritas sanguinis habet præsumptionem iuris pro se, Gregor. XV. *decis.* 498. *num. 1.* nouissime Theodos. de Rubeis in *singula- rib. Rota tom. 2. p. 2. circa stylum*, & *observan- tiam Rota, verb. sanguinis puritas §. 2. pag. 93.* Et eadem rationem coadiuuat, quod prouisus in his Ecclesiis dum petit admitti, non petit uti descendens ex antiquis Christianis, neque se qualificat esse talem, sed petit im- missionem vigore suæ prouisionis, quam si Capitulum vult excludere, tenetur probare causam exclusionis, *cap. electi, de except. l. 1. in princ. vbi glos. ff. si quadrupes pauper. fecisse dicatur*, Escobar *d. p. 1. q. 8. §. 3. à num. 6.* Coccin. *decis.* 68. *num. 1.* & 2. ex quibus hoc est iam in Rota indubitabile, ut in *decis.* 182. *p. 1. recentior.* & in *decis.* 167. *eadem p. 8.* coram Card. Mantic. *decis.* 274. *num. 1.* & 307. & coram Seraphino *decis.* 355. & coram Reue- rend. Coccino *dec.* 68. & nouissime *p. 5. recent. decis. 202. num. 2.* & constat ex aliis citatis per Ricciul. *d. cap. 7. num. 8. vbi num. 13.* hoc extendit etiam si prouisio habeat clausulam, *postquam statuto satisfeceris*, & *num. 15.* ex- tendit etiam quando Capitulum reiiciat prouisum tanquam impurum; nam si prouisus appellauit in causa appellationis, onus proba- di impuritatem incumbit Capitulo, sicut in- cumbebat in prima instantia. Quæ quidem opinio ex mente eiusdem Rota in *d. decis.* 167. *num. 32. vers. quarto quia* & *num. 37. p. 1. recentior.* sibi locum non vëdicat quories statutum onus probandi imponeret ipsi prouisio peten- ti executionem suæ gratiæ, refertur in *d. decis.* 202. *n. 3. p. 5. recent.* vbi à *num. 5.* probatur tale non esse statutum Cordubense confirmatum à Sede Apostolic. in illis verbis, ibi, & *de eo sufficientem informationem dare teneatur*, in- telliguntur enim hæc verba quatenus ex a- bundanti ipse prouisus vellet suam puritatem deducere, non ideo sequitur, quod si non de- derit huiusmodi sufficientem informationem inde remaneat exclusus ab admissione in Ec- clesia.

Dupliciter tamen declaratur hoc tertium 35 notabile, & primò ne procedat quando causa appellationis interpositæ per prouisum esset deserta, tunc enim ipse grauatur onere pro- bandi se parum, Seraphin. *decis.* 355. *ante numero 2.* Ricciul. *d. cap. 7. num. 16.* vbi plures Rota decisiones refert; & ratio est, quia tunc insurgit præsumptio pro gestis à Capitulo, & prouisus veniet per viâ restitutionis in inte- grum, vel querelæ, quo casu tenetur iusti- ficare causam suam, & ostendere plenè iniu- stitiam sententiæ. Declaratur deinde ne pro- cedat quando pro parte Capituli est probata aliqua macula, tunc enim si prouisus vult

F 3 illam

illam diluere, tenetur probare se purum explicitè, & positiuè, Seraphin. *decis.* 50. *vers. quod sit Capitulum*, Mantie. *decis.* 274. me citato in hoc loco Escobar *d. p.* 1. q. 8. §. 2. *numer.* 6. & 10. quamuis à *num.* 11. contrarium adstruere videatur.

- 36 *Quartò* est notandum certissimum esse in iure sanguinis puritatē probari per testes deponentes de publica voce, & fama, & communi hominum existimatione, vt sapè sepius resoluit Rot. & signanter *decis.* 167. *num.* 49. & *decis.* 494. n. 4. p. 1. *recent.* & nouissimè p. 5. *recent.* *decis.* 246. *num.* 16. Mantie. *decis.* 317. n. secundo & coram sanctæ memor. Gregor. XV. *decis.* 498. numero quarto & compluribus relatis Gutier. lib. 4. *pract.* q. 14. *num.* 33. Theodos. de Rubeis *d. verb. sanguinis puritas* §. 1. ¶ Cum in antiquis fama inconcussa plenè prober quando habet originem à fide dignis, orta est ex iustis, & probabilibus causis, *cap. de parentela* 35. *quæst.* 6. l. si arbiter ff. *de probat.* Bart. in l. de minore, §. plurimum, numero 15. ff. *de quæst.* & ibi Hippol. numero 18. Valasc. *conf.* 187. numero 8. & post multos Ioannes Garc. *de nobilit. glos.* 18. §. 1. ex numero 6. Farinacius in *praxi crimin. q.* 47. ex numero 101. quæ doctrina maximè procedit in probatione nobilitatis, & puritatis, aut alterius qualitatibus, secundum textum in l. providendum, C. de postulando, Tiraquel. *de nobilit. cap.* 37. *num.* 84. cum aliis per Farin. ubi supra Et quando non discordat à præfenti statu, sed ei conuenit, prædicta doctrina non habet contradictorem, ex Abb. in *cap. ventens il* 1. de testibus Rip. in l. rem qua nobis, in fine. ff. de acquir. posses. Corn. *conf.* 26. lib. 4. Socin. *conf.* 194. in fine, lib. 2. vt refert Ioannes Garc. *d. §.* 1. ex numero 8. & Gutier. *d. quæst.* 14. numero 34. & Rot. in d. Legionen puritatis sanguinis. Omnia in his duobus numeris antecedentibus transcripsisse ex Ricciolo asserit nouissimè Escobar *d. p.* 1. q. 10. §. 2. n. 1. miror auctorem istum tot titulis à me commendatū talia verba protulisse, quasi significaret ex alienis laboribus, & mendicatis, vt aiunt, suffragiis, libros meos edidisse, non aduertens Reuerendissimum D. Ricciol. Episcopum Hieracensem, in Romana Curia, dum ibi Eminentissimi Cardinalis Urbis Vicarij vices gereret, mecum maximam contraxisse amicitiam, nostrasque opiniones eodem nexu fuisse coniunctas, quas non tatito, sed citato eius nomine, aliqua eius verba referendo in medium proferre non diffiteor: & si quid de vno meo opere in aliud transcripsit, non ea de causa fuit, vt plares conficerem libros, sicut idemmet Auctor ead. p. 1. q. 3. §. 1. numero 19. asserere est ausus, sed ne dicta in tractatibus de officio, & potestate Episcopi, & de iure Ecclesiastico vniuerso, omnibus numeris absolutissimis, & magno ob id pretio vendendis,

quæ ad alios inferioris classis, & pretij de officio, & potestate Parochi, & de Canonicis & Di-
gnitatibus, maximè conducere videbantur, simplici remissione tractarem, ac proinde parochos & Canonicos ad alia opera mea non sine magno sui dispendio emenda obligarem, quod maius onus & dispendium reputauit, quàm quod in vna vel altera pagina prædictorū tractatuum, iam dixeram in his, multis tamen additis, iterum repetere, ac denuò explicare velim: non est igitur, nec fuit meæ intentionis lectores amantissimos grauare; si quid tamen in hoc peccaui, non culpæ, sed bono iuandi animo tribui debet, vt scilicet maiori Parochorum & Canonicorum vilitati consulerem, minusque eos plurium librorū reuolutione, & emptione grauarem: non est enim ingenui animi errores quærere, ad reprobandum, & de bene, & vtiliter scripsit non recordari.

Quintò est notandum in causa status, & quando agitur de iure reali, veluti puritate, aut nobilitate sanguinis, sententiam latam inter duos facere ius quoad omnes, iuxta regul. tex. in l. ingenuum, ff. de statu homin. & ibi glos. Bart. Doct. in l. 1. §. fin. & in l. 2. & 3. in princip. ff. de liber. agnosce. Couar. *pract. cap.* 13. numero 5. Pinel. in lib. 1. par. 3. numero 50. C. de bonis mat. Parlad. lib. 2. rerum quotid. *capit. fin.* §. 1. numero 1. Solis de censib. lib. 3. *cap.* 2. numero 14. Peregr. de fideicom. art. fin. numero 84. Molin. de primog. lib. 4. *cap.* 8. numero 3. in fine. Otalor. de nobilit. p. 2. *tert. p. princip. cap.* 8. numero 7. latè Gonzal. ad regul. 8. Cancell. *glos.* 9. §. primo ex numero 84. & ad huiusmodi statuta puritatis considerauit Rot. *decis.* 271. n. 2. par. 1. *recent.* & coram sanctæ memor. Gregor. XV. *decis.* 486. *num.* 9. & agens de nobilitate sanguinis Ioan. Garc. *d. tract. glos.* 6. numero 48. cum iura sanguinis sint realia, & perpetua omnibus quos tangit, l. qui aliena, §. fin. ff. de negot. gestus, l. iura sanguinis, ff. de regul. iuris, ideo mutabilita, §. fin. Insti. de iure natur. & sententia ad fauorem vnius lata omnibus prodest, vt notat Angl. in d. auth. vt licet matri, & auia, §. ad hac, Tiraq. de nobilit. *cap.* 37. numero 2. & 7. Otalora in simili tract. 2. par. 3. princip. *cap.* 8. numero 5. Sord. *decis.* 289. numero 17. Cott. in memorabil. verb. sententia, pag. 759. Salgad. de protect. Regia par. 4. *cap.* 8. numero 312. & in terminis statutorum præfatarum Ecclesiarum, Mohed. *decis.* 8. Achil. *decis.* quintò de sentent. & re iudic. Crescent. *decis.* 18. de probat. Gregorius XV. *decis.* 498. *num.* 9. Reuerendissimus Dominus Coccinus *decis.* 68. numero 14. Rot. *d. decis.* 494. numero 5. part. *recent.* i. ¶ Et esse optimum modum probandi nobilitatem, & puritatem sanguinis quando ostenditur descendentes ab eodem genere, & origine habuisse officia, ad quæ

quæ non nisi Nobiles, & puri sanguinis admittuntur, millies notauit Rota, & signanter apud Cæs. de Grassis *decif. 2. num. 1. v. quarto, qui filij sunt leg. Seraph. decif. 29. numero 4. & decif. 297. num. 4. ead. Rot. decif. 176. n. 7. p. 1. recent. & decif. 248. post 2. vol. consil. Farin. & coram Gregor. XV. decif. 498. num. 10. & coram Reuerendiss. Coccino. decif. 68. num. 12. cum seqq. & inter recentissim. decif. 71. n. 3. p. 1. & eleganter in d. Legionen. puritatis sanguinis, & latè Escobar. d. p. 2. q. 17. per tot. & p. 2. q. 4. art. 2.*

40 Sexto est notandum impuritatem sanguinis posse probari per testes deponentes de existimatione, fama & auditu, iuxta glos. in l. 1. ff. de probat. Marfil. in l. de minore §. plurimum, num. 88. ff. de quest. Auendan. in suo Dictionar. verb. iudæo. Hoied. de incompatib. benef. par. 1. cap. 23. num. 140. Azeued. ad rub. tit. 2. lib. 6. noue Recop. Mantic. decif. 274. numero 9. Gu- tier. lib. 3. pract. q. 14 numero 17. Perez de La- ra de capellan. & annuers. lib. 2. cap. 4. nume- ro 14. Rot. in d. Cordub. dimidiæ portionis 11. Februarij 1628. coram R. P. D. Duran. prope fin. & in d. Legionen. puritatis sanguinis. vers.

41 impuritas. † Et fama non aliter recipitur, quam si sit perpetua, & illæsa apud omnes, & appareat oriri potuisse ex aliqua probabili causa, quæque contrariis probationibus non debilitetur, vt ex multis Rotæ decisionibus resoluit Ricciul. d. cap. 7. n. 19. nam origina- ta ex causis non probabilibus est suspecta, Mantic. decif. 274. num. 9. & decif. 317. numero 3. Rot. in d. Cordub. dimidiæ portionis, me cita- to in hoc loco Escobar. d. p. 1. q. 10. §. 4. numer. 9. & 11. prout & illa, quæ non à fide dignis, & omni exceptione maioribus originem trahit, secundum text. in c. licet ex quadam, de testi- bus, ibi, sed à fide dignis, & omni exceptione maioribus, Bart. in d. l. de minore, §. plurimum, numer. 15. Ruin. cons. 52. num. 7. lib. 5. Olsac. decif. 105. num. 17. Afflic. decif. 337. numero 2. Mascard. de probat. conclus. 849. numero 14. & hæc testium qualitas debet specificè proba- ri, Molin. de primogen. lib. 2. cap. 6. numero 30. Cauall commun. q. 900. numero 110. Farin. in praxi crim. q. 47. num. 211. me citato in hoc loco Escobar. d. p. 1. q. 10. §. 4. numer. 31. Et de- nique illa, quæ non est temporis antiqui, sci- licet centum annorum, prout exigitur, Curt. sen. cons. 82. num. 11. Menoch. cons. 345. num. 41. Mantic. de tacitis, & ambig. conuent. libro

42 23. tit. 5. numero 10. † cum fama recens, & præcipuè, quæ post litem contestatam ince- pit, nullius sit momenti, d. c. licet ex quadam, ibi, & ante litem motam, quia ea fama dicitur potius vana vox vulgi, vel falsus rumor po- puli, cap. qualiter il. 2. de accusat. vbi glos. verb. & inquirendum, Mascard. de probat. conclus. 748. num. 8. Valasc. cons. 177. numer. 8. tom. 2.

Mantic. decif. 174. num. 9. in fine, Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 46. num. 6. Rot. decif. 494. num. 15. & decif. 167. num. 29. part. 1. recentior. Et † testes ad probandam famam impuritatis 43 debent attestari se audiuisse à maiori parte populi, prout in negotiis grauib. exigitur, Bart. in d. l. de minore, §. plurimum, n. 20. ff. de qq. Cassad. decif. 3. numero 1. de probat. Mantic. d. tit. 5. num. 9. Mascard. conclus. 749. numero 2. & 9. Sanch. d. lib. 2. disp. 46. num. 16. vers. quarta est, & reddere causam scientiæ, & di- cti sui, Mascard. d. conclus. 749. numero 11. Ho- ied. d. c. 28. num. 140. Ruin. cons. 158. n. 23. lib. 3. † Nam cum qualitas puritatis, vel impuri- tatis sensu corporeo non percipitur, sed in- 44 tellectu duntaxat cognoscatur, testis etiam non interrogatus rationem sui dicti conclu- dentem reddere debet, Bart. in l. solam, num. 5. Bald. n. 1. Salic. n. 2. Castr. n. 6. C. de testib. Greg. XV. decif. 325. n. 3. & compluribus relatis Fa- rin. de testib. q. 70. n. 6.

Septimo est notandum, facta probatione 45 impuritatis ex parte Capituli posse prouisum contraria probatione probare suam purita- tem, Seraph. decif. 50. vers. quod si Capitulum. Ricciul. d. c. 7. num. 20. † Et si contingat fieri 46 duplicem probationem æqualem, nempe puritatis, & impuritatis, semper præualet illa, quæ est pro puritate, quia in concursu semper præualet fama bona, Hoied. d. c. 3. num. 143. & 146. Perez de Lara de capellan. & annuers. lib. 1. c. 4. ex n. 35. Valenz. cons. 96. numero 50. & 65. tom. 1. relati per Escob. d. p. 1. q. 8. §. 2. num. 26. Mantic. decif. 274. num. 6. & 12. Rot. decif. 167. num. 27. & decif. 182. num. 9. p. 1. recent. & in d. Legionen. puritatis sanguinis, in fine, Ric- ciul. d. cap. 7. numero 22. vbi num. 26. resoluit † admissum semel vti purum ad Canonica- 47 tum, si illi resignet, posse alium in eadem Ec- clesia obtinere absque noua probatione, quia cum semel constiterit de generis qualitate, non est opus alia demonstratione, & n. 30. & seq. resoluit Indos, & Æthiopes recenter ad Fidem conuersos non excludi ab Ecclesiis, à quibus vigore statuti repelluntur descendē- tes à Iudæis, vel Mauris, nisi eadem statuta repellant neophytos, vel descendentes ab infidelibus, sequitur nouissimè post hæc scri- pta visus, & me citato in hoc loco Escobar. d. p. 1. q. 3. §. 3. à n. 54. Et idem Ricc. d. c. 7. n. 33. post Perez de Lara subdit expositos non repelli ab Ecclesiis, in quibus vigent statuta quod admittantur tantum descendentes ab anti- quis Christianis: de quo vide metipsum de officio & potest. Episcopi, p. 3. alleg. 51. n. 151. & eleganter nouissimè Escobar. d. p. 1. q. 8. §. 3. n. 42. cum multis seqq.

Pro nostro Portugallia Regno extant quo- 48 que Pontificia aliquæ Constitutiones, quæ in parte huiusmodi ab Hebræis descendentes
F 4 excludunt,

excludunt, nam semem. Clem. VIII. per eius litteras in forma Breuis sub die 18. Octobris 1600. statuit, ut ex nunc Canonicatus, Præbendæ, ac Dignitates in Cathedralibus Ecclesiis, principalesque ipse Dignitates in Collegiatis, nec non Parochiales Ecclesiæ, & earum perpetuæ Vicariæ, cæteraque eccles. beneficia curam animarum habentia in Regnis Portugalliæ, & Algarbiorum existencia non conferantur aliquibus personis de genere, seu stirpe Hebræorum descendentes usque ad septimum gradum inclusivè, quas litteras postmodum etiam sanctæ mem. Paul. V. sub die 17. Ianuarij 1612. confirmavit, & innouavit, de nouo, declarans illas habere locum in cuiusvis Ordinis Regularibus Ecclesiis, & ad illos extendi qui sub quouis prætextu Vicariæ etiam amouibilis curam animarum exercere intenderint: de quibus Constitut. meminit Escobar. d. p. 2. q. 3. §. 2. n. 19. & Rota decis. 307 & 335 p. 2. recentissim. in posthumis.

- 49 Eadem Rot. in d. Vlixbonen. Quartenaria 15. Ianuarij 1624. coram Reuerendiss. D. meo Coccino Decano, ita cantat. *Quantum attinet ad primam difficultatem, Capitulum nihil probat, & Capitulo alleganti impunitatem incumbit onus probandi illam, quia de iure nemo natus inter Christianos grauat onere probandi se esse natum ex puris Christianis, sed in dubio præsumitur, ex reg. text. in cap. fin. de præsumpt. & in l. ab ea parte, ff. de probat. & in punct. Seraph. decis. 50. & 255. Mantici. decis. 274. num. 1. & decis. 307. num. 2. Immo si Capitulum dictam impunitatem probaret, non releuaret, quia nihilominus esset capax beneficij Ecclesiastici, cap. eam te, de rescript. ibi, pro eo quod Iudeus extiterit, ipsum dedignare non debes. † Nec huic ultimo dicto obstarent Breuia Summorum Pontificum Clementis VIII. & Pauli V. quia loquuntur de Dignitatibus, & Canonicatibus, unde non comprehendunt istas Quartenarias, quæ sunt diuersa à Dignitatibus, & Canonicatibus, sed remanent in dispositione iuris communis, l. commodissime, ff. de liber. & posth. secundum quod impuri sunt capaces beneficiorum, d. cap. eam te, in fine. Hactenus Rota. Idem quoque ex eadem ratione dicendum est de Tertiariis, dimidiis Præbendis, & aliis inferioribus beneficiis, iuxta per me dicta cap. præced. num. vlt. Circa intellectum dictæ Constitutionis Clementis VIII. adest in terminis Rotæ decisio in Colimbrien. Canonicatus 13. Iunij 1616. coram Card. Sacrato, quæ reperitur impressa p. 2. recentissim. decis. 307. in posthum. vbi num. 5. dicitur dictam Constitut. non habere locum stante dispensatione Papæ, & num. 7. habetur eam non comprehendere filios iudaizantium, sed solum filios Iudæorum, & idem fuit repetitum in alia decis. 355. d. p. 2.*

num. 5. vbi num. 6. ad obiectionem illam quod si dicta Constitutio non intelligeretur de filiis iudaizantium, elusoria redderetur, cum de tempore, quo illa emanauit, nulli adessent ex Iudæis descendentes, & responderi quod dato quod verificetur in Regno Portugalliæ de dicto tempore nullos Hebræos extitisse, poterant nihilominus isti superuenire, & n. 7. subdit quod licet dicta Constitutio de iudaizantibus loqueretur, non tamen esset intelligenda de iis, qui Ecclesiæ fuissent incorporati.

Et quatenus dictæ Constitutiones easdem 11 personas excludunt à principalibus Dignitatibus in Collegiatis, ibi, *principalesque ipsæ Dignitates in Collegiatis*, illas tantum comprehendunt, quæ primæ sunt, non autem inferiores, ex sequentibus.

Primò attenda particulam, *principalis*, significatione, cum idem importet quod prima, Plin. in Paneg. Traiani, *ut ille nos principalibus rebus existimet dignos*, Iurelconf. Paul. in l. pen. ff. quemadmod. testam. aper. verba principalium tabularum, de primo testamento intelligit. In eadem significatione sumitur particula, *Princeps*, teste Cic. in Verrem, act. 7. *quisquis in fuga postremus ita in periculo princeps*. Livi. lib. 1. dec. 3. de Annibale ita ait *Princeps prælum imbat, ultimus confecto prælio recedebat*.

Secundò ex dispositione, & verbis prædicta 11 Constitutionum, dum enim loquuntur de Cathedralibus, simpliciter loquuntur de Dignitatibus; dum verò agunt de Collegiatis, non simpliciter, sed de dignitatibus principalibus loquuntur, per necesse dicendum est ibi de solis primis Dignitatibus, non autem de aliis inferioribus agi, quod facile colligitur ex ista discretiva loquutione, quæ clare demonstrat intentionem, *quantum, §. idem respondit, ff. de fundo instr. latè Surd. conf. 426. n. 18. lib. 3.* Deinde hoc ipsum deprehenditur ex illa particula, *ipseque*, quæ est personalissima, ac proinde non ad alias, quàm ad primas Dignitates dumtaxat extendenda, Bald. conf. 304. libro 4. Natt. conf. 163. num. 8. plures citati per me de dictionibus vsufreq. dict. 177. n. 5. secundum Lugdun. impress. & passim dicimus de claus. à nobis ipsis, in breuioribus Cameralibus apponi solita, quod non extendatur ad alios Pontifices, ut videtur probare tex. in cap. luteris 39. de rescript. iunctis iis, quæ adduximus in tract. de clausul. vsufreq. claus. 90. Nec obstat quod Pontifices in dictis constitut. vi fuerunt plurali verbo, *principalibus*, quia cum non de vna Ecclesia Collegiata, sed de omnibus Ecclesiis Portugalliæ agerent, ideo dum controuertitur de aliqua ex istis, tunc eius respectu † pluralitas resoluitur in singularitatem, quādo enim dispositio loquitur de pluribus

pluribus subiectis copulatis, non autem de vno tantum, pluralis loquutio resoluitur in plures singularitates, l. 2. §. fin. ff. de condit. institut. Signor. post Butrigar. quem allegat. in cons. 92. numer. 10. vers. item huic non potest adaptari, citati per me in tract. de appellatiua verborum vtriusque iuris significat. appell. 169. num. 1.

55 Tertiò, attento communi stylo, & vsu Curia, à quo horum Breuium interpretatio sumenda est, Veral. decis. 84. num. 3. & 4. parte 2. Rot. decis. 196. numer. 2. parte 1. recent. Stylus autem Curia docet particulam illam, principales, de primis dumtaxat intelligi, vt in fortioribus terminis videmus in reg. 3. Canon. 1. quæ non loquitur simpliciter de Dignitatibus in Cathedralibus, sicut in dictis Breuiis, sed de maioribus post Pontificalem, & de principalibus in Collegiatis, & tamen comprehendere primas tantum Dignitates in Collegiatis, non autem ceteras Dignitates inferiores, resoluunt ibi Mandos. q. 3. numer. 2. vers. contrarium, Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 21. num. 7. Nicol. Garc. de benef. part. 5. cap. 5. numer. 262. Ego ipse de officio & potest. Episcop. part. 1. art. 2. gloss. 17. numer. 30. & part. 2. alleg. 45. num. 16. & part. 3. alleg. 57. num. 7.

57 Eodem modo intelligitur Indultum primariorum precum à Paulo V. Ferdinando Imper. concessio, dum in §. 2. habet hæc verba, dummodo Dignitates ipse in Cathedralibus, & Metropolitanis post Pontificales maiores, aut Collegiatis principales, &c. & ideo Erasmi. à Cochier in schol. super illa verba, aut Collegiatis principales, lit. N. pag. 42. querit tantummodo quæ dicatur principalis Dignitas, quæ ibi excluditur, & se remittit ad dicta in comment. ad reg. 3. Cancell. Et denique sic intelliguntur, & prædicantur dispensationes Apostolicæ pro illegitimis dum excipiunt principales Dignitates in Collegiatis, vt primas tantum distributiue capiant, sicut quotidianus vsus obseruat, qui est notorius, & probatione non indiget, Mantica. decis. 59. numer. 8. & 9.

58 Non obstat, quod exempla supra adducta de reservatione reg. 3. Cancellaria, de primariis precibus, ac dispensationibus pro illegitimis, videntur esse odiosa, ac proinde nil mirum si restringantur, & strictè interpretentur, quia illa nihilominus aliqua ex parte fauorabilia considerari possunt, ac Constitutiones præfatæ à iure exorbitant, & odiosiores sunt. Nam quoad reservationes, licet quodammodo odiosæ censeantur respectu Ordinariorum, nihilominus fauorabiles iudicantur non habito respectu ad incidens præiudicium Ordinariorum, sed ad principalem Papæ intentionem, quæ est prouidere Cleri-

cis, pauperibus, & personis benemeritis Romanam Curiam sequentibus, Simon. de reservation. quest. 5. circa finem, Rot. decis. 457. n. 11. par. 1. diuers. & in Comen. capelle 7. Februarij 1620. coram bonæ memoria Remboldo. Et quoad primarias preces dicendum eas etiam posse dici fauorabiles, cum Pontifex illas concedens motus fuerit ob fauorem, & merita Cæsaris, iuxta doctrinam Baldi in l. 1. colum. 10. vers. sed hic quero de effectu, C. de summa Trinit. & Bart. in l. exceptionem, ff. de conditione in deb. tum quia Principum priuilegia latè sunt interpretanda, l. vlt. de consuet. Princip. vt videmus in facultatibus dispensandi, quæ vt fauorabiles extendi possunt, Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 2. num. 1. cum sequentibus etiam ad casum mixtum, Pute. decis. 39. n. 1. ad fin. & in ipsis dispensationibus potest aliquo modo ratio fauoris considerari, Sanch. d. lib. 8. disp. 1. à n. 5. Aloyf. Ricc. in praxi aurea, resolut. 195.

Quod autem istæ Constitutiones sint odiosæ, & iure exorbitent, latè constat ex dictis, & in specie Rota decis. 307. n. 7. & decis. 355. n. 5. vers. cum tamen p. 2. recentissim. & quod in eis nihil fauoris considerari possit, ex eo aperte ostenditur, quia si illa propter odium parentum, vel propter suspensionem, quæ haberi potest, ne descendentes ex illo genere infecto, maiora crimina imitentur, rationabilia, & in aliquo fauorabilia existimemus, hoc esset si ad summum ad quartum gradum fuissent restricta, argum. cap. 2. §. credentes, & cap. vt commissi, §. credentes & cap. statutum il. 2. de heret. lib. 6. Sed cum illa prohibeant ne beneficia ibi expressa personis ab Hebræis originem trahentibus vsque ad septimum gradum inclusiue, vllis non exceptis, conferantur, iam odium parentum, vel suspicio à iure considerata, in existentibus ultra quartum gradum minime potest timeri, cum si quæ macula parentes tetigit ultra quartum gradum, præsumatur extincta, l. non facile ff. de gradibus cap. non debet, de consanguinit. & affinit. tum quia in veteri lege etiam Moabitæ ultra illum gradum non repellebantur ab Ecclesia, c. citò 1. q. 1. vt optimè considerauit Reuerendiss. D. Anton. Ricc. d. tract. de neophytis c. 6. num. 16. D. Mari Cuteli d. nota 73. n. 6. pap. 212.

Demum, quia in executione litterarum executorialium Rotæ, pro falso de impuritate notatis, plura nascuntur impedimenta, & datur occasio recurrenti ad iudices laicos, ipsa Sacra Rota à Capitulis consuetam pietatem, & reuerentiam erga litteras Apostolicas in huiusmodi negotiis plurimum desiderat, cum aliquando needum tot subterfugiis partitionem protrahere tentent, sed etiam Notarium exhibentem litteras Rotales, & procuratorem,

rem, vel ipsum Principalem instantem pro executione acrioribus verbis impetunt, & à iudicibus secularibus absque metu censurarum capi faciunt; graue enim delictum, & deterrimi exempli est inobedientia, & contumacia. *glos. in cap. duo de sunt 96. dist. Abb. in cap. i. n. 10. & ibi Rip. n. 29. de iudic. Couar. in cap. alma mater. part. i. §. 9. n. 3. de sent. excom. lib. 6.* quippe quæ ex contemptu proficiscitur, & alios ad contemptum prouocat, & ideo censuris coercenda. Ita hæc omnia piè dicit Rot. in Cordub. dimidia portionis 1. Iulij 1630. coram R. P. D. Merlino.

Post primam huius tractatus impressionem inueni litteras in forma Breuis per sanctæ memoriæ Clementem VIII. ad Catholicum Regem nostrum Philippum II. transmissas, ubi disertissimis verbis deplorat hæc de re violatam iurisdictionem Ecclesiasticam Regno Portugalliæ, quæ cum passim non inueniantur, eas hic apponere non dubitauimus, prout sequitur.

61 **CLEMENS**, Papa VIII. *Chrissime in Christo fili, salutem & Apost. benedictionem.* Clamor grauium incommodorum, quæ in Regno Portugalliæ, magna cum Dei offensione, & animarum detrimento quotidie magis excrescant, venit ad Nos, ut eam iam nobis diutius dissimulare non liceat, neque à Maiestate tua Catholico Rege, tanta erga Deum pietate, tanto erga Apostolicam Sedem obseruantia ullo modo sit amplius toleranda. Iurisdictione Ecclesiastica in Regno Portugalliæ palam violatur, sacrosanctæ Apostolicæ Sedis auctoritas, quam Christianissimi Reges, & Principes ab omni antiquitatis memoria, suo & populorum suorum sanguine defendere non dubitarunt, passim, & publicè in Regno Portugalliæ imminuitur, in Regno inquam Christiano & quidem te Rege per Dei gratiam uiuo, atque incolumi. Nam ut multa silentio prætereamus, illa certè non silere possumus, nec sine multo dolore referre, quod venerabiles Fratres nostri Archiepiscopi cum rei Ecclesiasticæ controversia agitur, à laicis hominibus ad seculares Iudices pertrahuntur, quasi noster Apostolicæ Sedis Legatus in eo Regno non esset, aut nullus omnino Apostolicus Minister existeret, ad quem iustitiæ consequendæ gratia confugere liceat. Quid? quod Ecclesiasticæ sententiæ Eccle-

siastico iudicio iterum atque tertio confirmatæ à profano Iudice reuocantur, & ne inspectis quidem causæ actis nullæ, atque iniuste declarantur? Quin etiam (quod dictum horribile est) eo progressa secularium Iudicum audacia, ut censuras Ecclesiasticas ab Ecclesiastico Iudice rectè, atque ordinatas, & excommunicationis sententiam non esse seruandam pronuncient, & declarent. Denique eò res redacta est, ut dum plerique omnes Ecclesiastici Iudicis sententia damnati ad Iudicem Regiæ Conoræ appellant, & illud contumaciæ suæ siue laici, siue Clerici profugium habent. Iam omnia fere Ecclesiastica iudicia, & ipsa etiam Apostolica decreta in Portugalliæ eludantur. Nulla enim in re magis hoc tempore uidetur priuigilare Iudicum, & gubernatorum Regni illius industria, & diligentia, quàm in opprimenda iurisdictione Ecclesiastica, & tunc maximè se egrogiam laudem reportare, & de tua Maiestate benemereri arbitrantur, cum simulato iure, quare iniuria, siue astu, siue vi aliquid de iure, & auctoritate Ecclesiastica detrahant, & imminuant, ad se pertrahunt, & adiungunt. Pessimo sane consilio, & detestabili; nihil enim alienius non solum à tua pietate, sed vera utilitate, & recta Regni illius gubernandi ratione. Quid enim boni expectandum? aut quid non potius metuendum mali? cum sacrorum Canonum disciplina infringitur, cum summorum Pont. Constitutiones, & veneranda Conciliorum decreta violantur, cum termini, quos posuerunt Patres nostri, reuelantur, cum Ecclesiasticæ auctoritati, & dignitati, quæ antiquissima esse debet, derogatur. Denique, quod animus horret cogitare, cum Rex Regum Deus ipse contemnitur in ministris suis, de quibus illud est insigne Christi Domini prenuuntiatum. Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit. Audi igitur Nos fili charissime, qui te verè in Domino amamus, qui te in visceribus Christi gerimus, qui te in hoc seculo, & multò magis in futuro omni gloria & felicitate florentem effecimus, qui pro tua, & Principis filij tui Nobis dilectissimi salute, & incolumitate assidue Deum deprecamur, qui nihil magis optamus,

optamus, quàm ut tot Regna, & Nationes, quæ à Deo bonorum omnium auctore habes pacatas, & tranquillæ, unico filio tuo, & nepotibus tradas, & relinquant. Audi non tam blanda, & benevolentia specie fucata, quàm vera, & salutaria. Fallant, & falluntur qui in Ecclesiastica iurisdictione minuenda ius tuum retinere, & utilitati tue feruire se iactant. Errauerunt ab utero, loquuti sunt falsa, & siue scientes, siue imprudentes magnis malis, & quod dicere necesse est, Regno euertendo viam muniunt. Nemo te magis Christianæ Reip. calamitates nouit, nemo prudentius de illis te uno iudicare potest, qui iudicio abundas, & diuturno maximarum rerum usu excellis. Reuoca quesumus ad animum tuum superiorum temporum memoriam. An non hæc summa ingentem malorum segetem ediderunt? An non per has rimas, & per hos cuniculos hereses ingressæ, longè latèque peruagatæ sunt. An non ex illis veluti fauillis maxima sunt incendia incitata? Quibus Regna & Prouinciæ quamplures miserandum in modum conflagrarunt. Nimitiam nos experientia docuit; Vbi ius Ecclesiasticum læditur, ubi Apostolica Sedis auctoritas labefactatur; ubi Dei ministris debitus honor, & reuerentia non habetur; ubi denique quæ Dei sunt, Deo non redduntur, ibi Regum potestatem, Regnorum quietem, populorum obedientiam, Religionis integritatem diu consistere non posse. Agè igitur, si charissime, pro tua pietate, & equitate, proque tua perpetua erga hanc Apost. Sedem obseruantiam, cuius te obedientissimum filium esse ad hæc Beatorum Apostolorum sacra cœnopa, tanquam in totius Orbis terræ theatro per Legatos, & Oratores tuos toties professus es, Cura & effice omnino, ut ministri tui se intra suos limites contineant, neque in Ecclesiastici iuris fines irrumpant, neque verbo tantum, & lingua, sed opere, & veritate se Catholicos præsentent, & obediētes Romanæ Ecclesiæ, ne forte aliquando illud de eis meritò dicatur: Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longè est. Neque enim Deus irrideri potest. Quod si animaduertimus eos obdurare corda sua, &

Vos mitioribus medicamentis, & spiritalitatis parum (quod absit) proficere, cogemur virgam arripere, & ea potestate uti, quam dedit nobis Deus in adificationem Ecclesiæ Catholice, ut in die tremendi iudicii ante tribunal Christi, & Pastoralis Officii nostri, & animarum nobis creditarum, & tuæ in primis fili Rex, cuius salutem ex intimo corde concupiscimus, rationem reddere possimus. Sed quemadmodum facile de tua Majestate nobis persuademus, multa, te inscio, fieri à ministris tuis, ita confidimus ea tibi nequaquam probari, ac propterea ea statim mandata hoc de genere daturum, quibus tam grauià incommoda penitus remoueantur, neque à Nobis necessario acriora sint remedia adhibenda. Scripsimus de hoc etiam negotio, quod Nobis valde cordi est, dilecto filio nostro Alberto Cardinali nostro & Apostolicæ Sedis in eodem Portugalliæ Regno Legato à latere, & propterea ad Venerabilem Fratrem Camillum Patriarcham Alexandrinum nostrum Apostolicum Nuntium apud Maiestatem tuam, qui tecum coram uberior ager, cui propterea ut fidem cumulatam habeas, à te requirimus. Datum Romæ apud SS. Apostolos sub annulo Piscatoris die 2. Augusti 1594. Syluius Antonian.

CAPVT XIV.

Canonicatum, & Præbendarum prouisio ad quos spectet.

SUMMARIVM.

- 1 Canonicatum, seu præbendarum Ecclesiæ Cathedralis prouisio ad quem, seu quos pertineat, non est expreso iure cautum.
- 2 Prouisio Præbendarum in Cathedralibus ex communi Doctorem sententia est simultanea Episcopi, & Capituli.
- 3 Prouisio Præbendarum in Cathedralibus, licet ad Episcopum, & Capitulum simul pertineat, tamen vno illorum impedito, vel conferre nolente, alter refert validè.
- 4 Prouisio Præbendarum in Cathedralibus non debet fieri per Episcopum, & Capitulum collegialiter.

§ Digni